

הכרות עם מתודות

הצעות למתודות וטריגרים

חלק ראשון:

- שימוש בהיצגים גרפיים
- שימוש בטקסטים
- השלמת משפטים
- אסוציאציות
- היגדים
- שימוש בבלוני דיבור או מחשבה
- עבודה עם שיר או סיפור
- שימוש בכתבי חידה
- שעון משוב

הכנת מצגת: רונית דינור

מהי מתודה?

המתודה היא דרך עבודה, כלי, שבאמצעותו ניתן:

✓ לתת משמעות לתכני הלמידה

✓ להעשיר את חווית הלמידה

✓ לעורר סקרנות

✓ לאפשר חיבור מעניין ומהיר לנושא הנלמד

✓ לסייע בפיתוח מיומנויות חשיבה

✓ לעורר לדיאלוג

✓ לייצר שילוב בין הנאה לבין למידה

דוגמאות למתודות שונות:

היצגים חזותיים

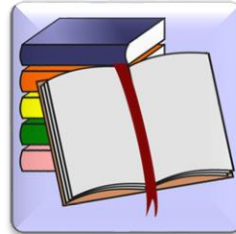
התבוננות בקריקטורה, תמונה
צפייה בקטעי סרטים

שימוש בדימויים

ייצוג באמצעות סמלים, מטאפורות

שימוש בטקסטים

שימוש בסיפור /שיר
חידה, בדיחה, כתבה...
השלמת משפטים, היגדים

היצגים גרפיים

משחקי משימות

היצגים גרפיים כבסיס לשיחה פרטנית או בקבוצה

באמצעות גרף ניתן להציג נתונים באופן ויזואלי.

בגרף אפשר לרכז נתונים ולהשוות ביניהם.

ישנם שלושה סוגים עיקריים של גרפים:

- גרף עמודות

- גרף עוגה

- גרף קווי

מתוך הגרף אפשר לקרוא נתונים ועובדות בלבד. לפיכך,

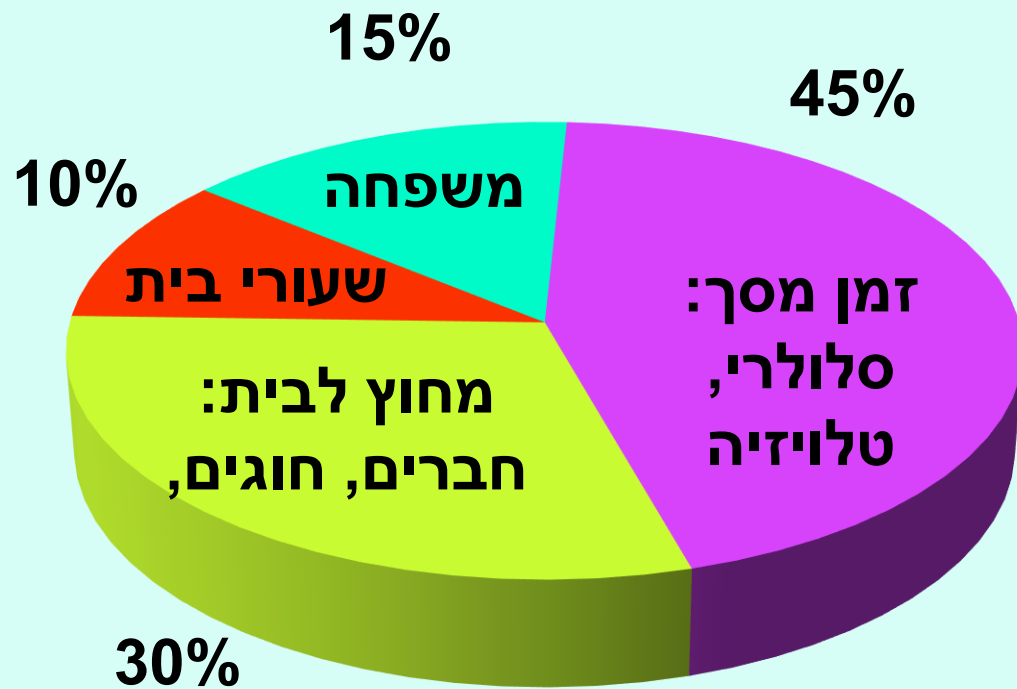
מטרת השיחה היא, להבין או להסביר את משתמע

מתוך הנתונים שהגרף מציג.

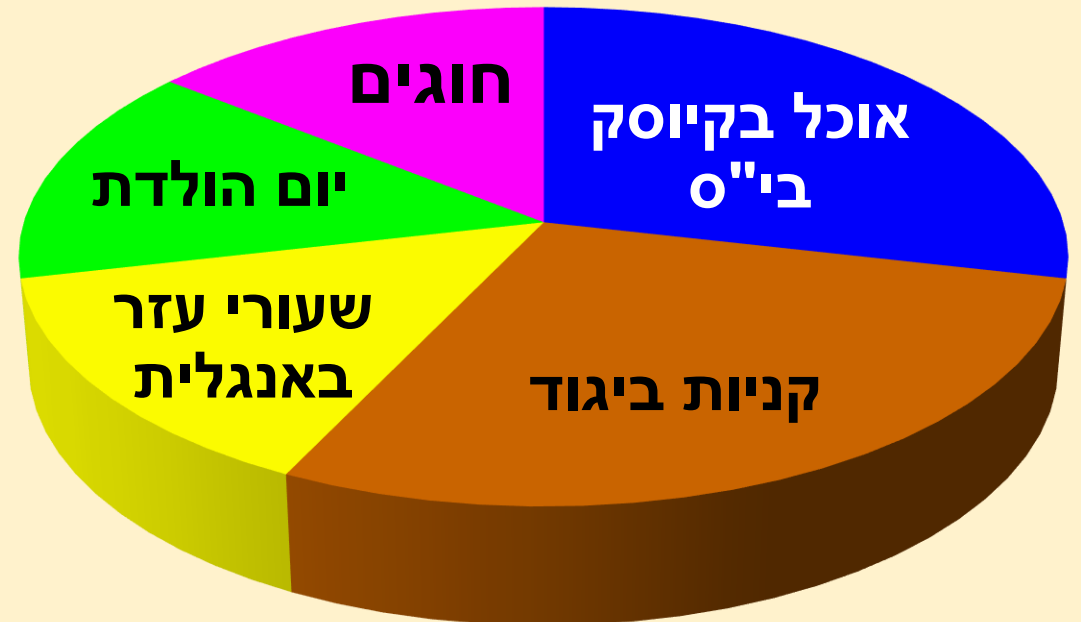
נושאים לדוגמא - נתונים (מתוך האינטרנט) על תרבות הפנאי של בני הנוער/הילדים, העדפות בני

הנוער/הילדים בתחום התרבות והמוסיקה, דמי כיס והוצאות אחרות, עמדות ביחס לביטויי גזענות ועוד.

ניצול שעות הפנאי

על מה הוצאת כסף בחודש האחרון?

דוגמאות לשאלות שניתן לשאול, לאור תמונת העוגה שמתקבלת:

- מתוך התבוננות בנתונים - האם ציפית שאלה יהיו הנתונים? היית מודע/ת לזה?
- האם את/ה מרוצה מהתמונה שהתקבלה?
- באיזה פלח של הגרף הינך מרגיש/ה הכי נוח או מרוצה? מדוע?
- באיזה פלח של הגרף הינך מרגיש/ה הכי פחות נוח? מדוע?
- האם היית רוצה לשנות משהו? מדוע?! כיצד?!
- מה תהיה המשמעות (השפעה) של שינוי אחד מהמדדים המייצגים את המצב כיום?
-
- תובנות

גרפים המבוססים על סקרים

המטרה:

יצירת יזמות, מעורבות וראייה רחבה של סוגיה מעולמו של התלמיד.

1. התלמיד יערוך את הסקר בנושא שייבחר ביחד עם החונך/ת.

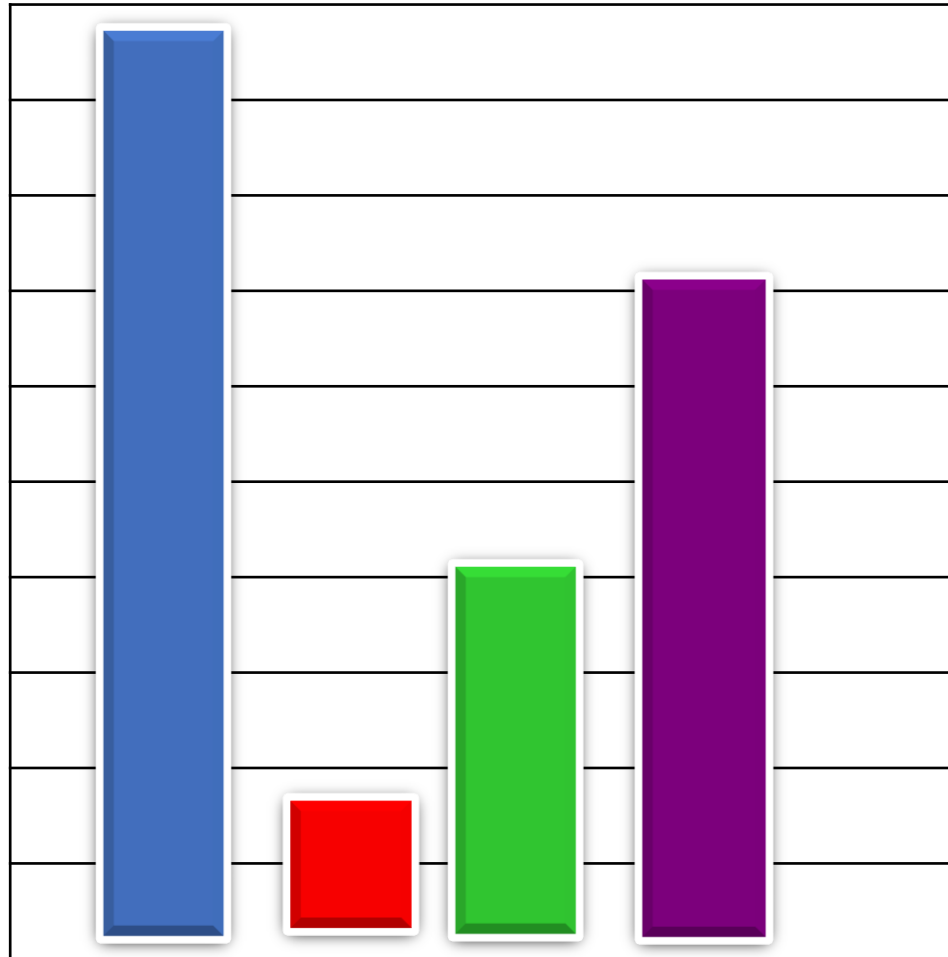
2. שיחה על משמעות הנתונים שהתקבלו ועל דרך קבלתם.

עריכת סקר ושימוש בנתונים שהוא משקף, יכולים לאפשר לחונך/ת להכיר את התלמיד בפעילות אקטיבית, ומזמנת שיחה לא רק על תוצאות הסקר, אלא בדיקת התהליך המעשי של אופן עריכת הסקר, תוך איתור נקודות החוזק של התלמיד.

בשיתוף עם מחנכ/ת הכתה, מומלץ לשקול, לתת לתלמיד "מקום", ולאפשר לו להציג את הנתונים לפני התלמידים ולעורר שיח בנושא.

גרפים המבוססים על סקר עמדות

אחוזים או מס' תלמידים או יחידות זמן

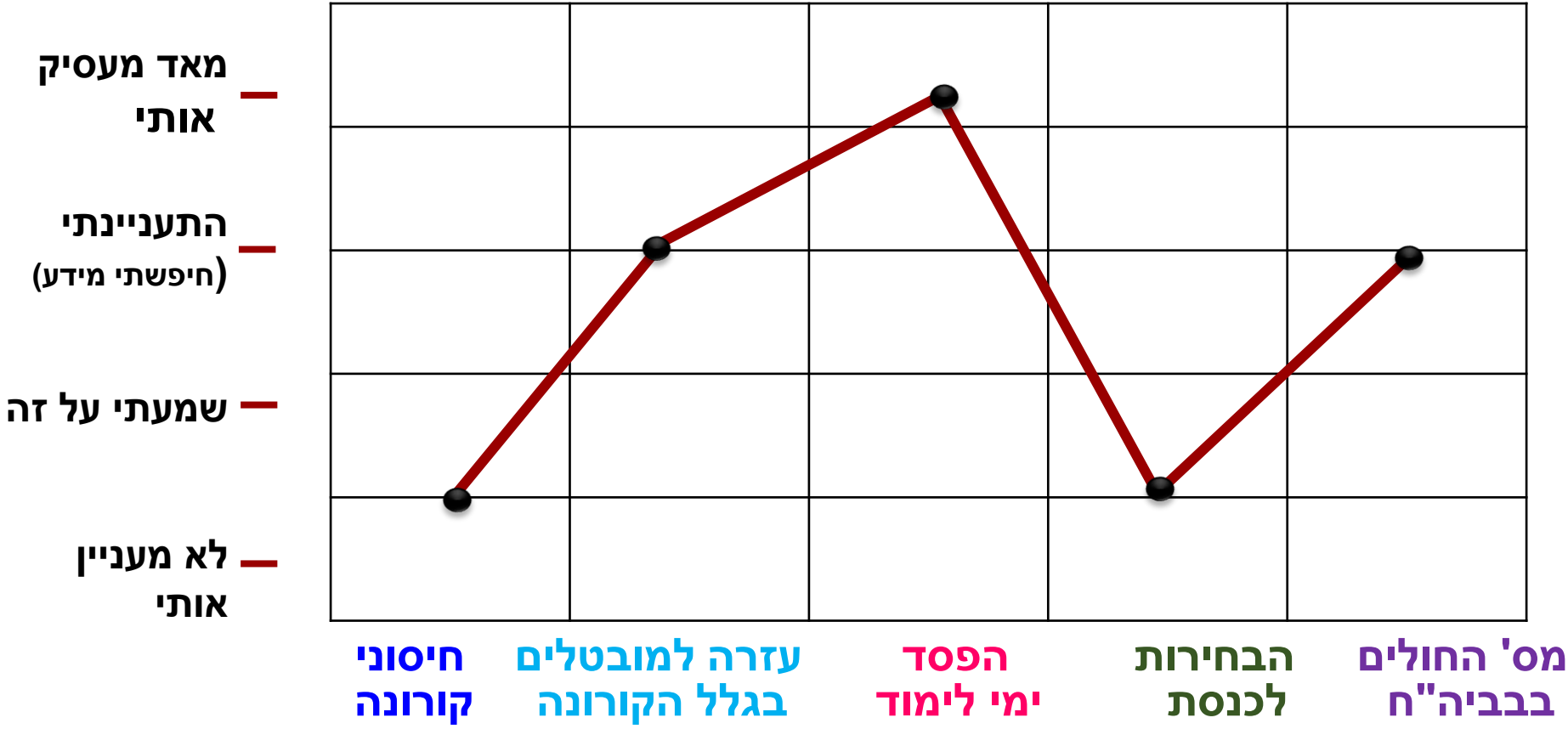
..... לרשום את הנושאים שנבדקו

דוגמאות לנושאים לסקר עמדות. דוגמאות:

- דמי הכיס (סכום, תדירות, על מה מוציאים וכד')
- נתוני צפייה של תלמידי הקבוצה/הכיתה בתכנית הטלוויזיה: (לדוגמא: נינג'ה)
- משך הזמן הממוצע שתלמידי הקבוצה/הכיתה משקיעים בהכנת השעורים.
- כמה מתלמידי הכיתה משתתפים בחוגים או בתנועת נוער?
-

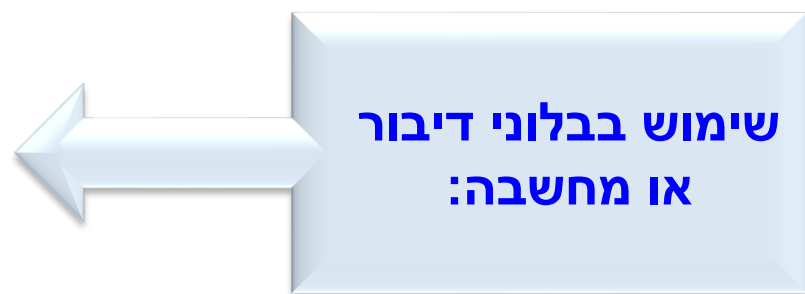
איכפתומטר

מיפוי מידת ההתעניינות של התלמידים בנושאים שונים

הצלחומטר

במידה רבה מאד					
במידה רבה					
במידה בינונית					
במידה נמוכה					
לא הצלחתי					
	יצרתי לעצמי סדר יום קבוע במהלך סגר הקורונה	הכנתי את כל המשימות שהמורים שלחו לי בזום	פגשתי מעט חברים, במהלך הסגר	גיליתי על עצמי שיש כישורים שלא ידעתי עליהם	במהלך ימי הסגר, עזרתי להורים במטלות הבית

עבודה עם "בלוני דיבור" או "בלוני מחשבה":

לחונך/ת - באיזו סוגיה הינך מעוניין/ת לשוחח עם התלמיד/ה?
בחירת תמונה מתאימה.

1. לבקש מהתלמיד/ה לכתוב ב"בלון" את המחשבות של הדמות או מה היתה אומרת ל...

2. המשפטים שנכתבו ב"בלונים" מהווים בסיס לשיחה

3. דגש על רגשות, נקודות מבט, עמדות וה"מחיר" שלהן, פתרונות לטווח קצר וארוך ועוד...

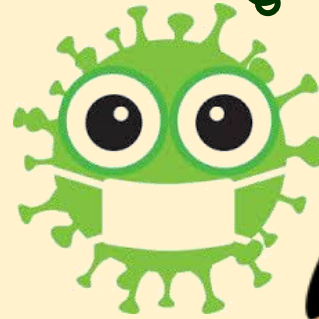
דוגמאות לשימוש בבלוני דיבור

בכל פעם ששמעתי
ששוב יהיה סגר,
חשבתי לעצמי ש...

תשובת הקורונה:

.....

רציתי לשאול את
וירוס הקורונה:
.....?
ומצניין מה הוא
יצא לי

דוגמאות לשימוש בבלוני דיבור

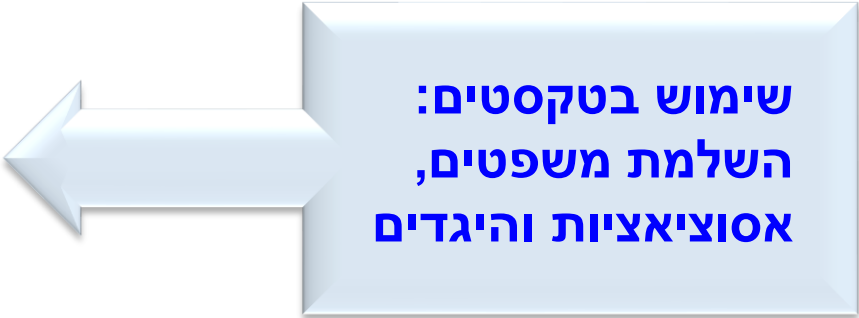
למה בעצם, אני לא
מכין שצורי בית?

ככל בעם שאני
מאיע לכתה ללא
שצורי הבית,
אני מרדש:

כשקיבלתי את
המבחן, וראיתי את
הציון, הרגשתי ש...
וחשבתי ש...

**שימוש בטקסטים:
השלמת משפטים,
אסוציאציות והיגדים**

השלמת משפטים

מרגיז אותי ש...
הייתי רוצה ש...
אני סומך על...
אני לא מבין...
אני לא בטוח ש...
אני חולם על...
אני לא מאמין ש...
אני מבולבל מ...
אני מודאג מ...
אני מצפה ש...
עמוק בתוכי אני...

- לתת לתלמיד/ה את דף התחלות המשפטים
(המשפטים צריכים להתאים לנושא שעליו רוצים
לשוחח).
- התלמיד/ה בוחר/ת משפט אחד או יותר, ומשלים/ה
אותו.
- השיחה תתנהל בהתאם לתכני המשפטים שיועלו ע"י
התלמיד/ה.

מה את/ה מרגיש/ה?

מחויך	מאושר	עצוב
מרוקן	המום	מתוסכל
מפוחד	מאושש	מצוברח
מזועזע	יללני	רוטן
נדהם	נינוח	צועק
אבוד	נרגן	מבולבל
מסופק	נרגש	מבוהל
מרוצה	שמח	מאוכזב
כעוס	מבודח	עירני
גאה	נפעם	נרגש
מופתע	עצבני	מותש

כל חוץ מ"אחלה", "סבבה":

כששואלים על רגשות, או מבקשים

להשלים משפטים הקשורים

ברגשות, מומלץ לתת לתלמידים

בנק עם מיגוון מילות רגש, לצורך

העשרת אוצר המילים.

שימוש באסוציאציות

הכל על _____ לפי אותיות א', ב'

נושאים לדוגמא: הכנה למבחן, התמודדות עם קושי בלימודים..... או נושא שנלמד בתחום הדעת

א	ז	מ	ק
ב	ח	נ	ר
ג	ט	ס	ש
ד	י	ע	ת
ה	כ	פ	
ו	ל	צ	

בוחרים מתוך בנק המילים שכתב/ו התלמיד/ים,
3 – 4 מילים ועליהם מתקיימת השיחה.

דוגמא לאסוציאציות לפי א', ב', בנושא הבחירות

א - אחוז חסימה

ב - בחירות

ג - גוש חוסם

ד - דמוקרטיה

ה - הודעה לבוחר

ו - ועדת בחירות, ויכוח

ז - זכות הבחירה

ח - חוקים

ט - טוהר בחירות

י - יום בחירות, ימין ושמאל

כ - כנסת

ל - לשון מאוזניים

מ - מפלגה, מועמדים, מצע

נ - נאומים

ס - סובלנות, סקרים

ע - עומס מידע

פ - פנקס בוחרים, פתק, פוליטיקה

צ - צדק

ק - קלפי, קואליציה

ר - רוב ומיעוט

ש - שיטת הבחירות

ת - תעמולה, תשדירי בחירות

מה הכי חשוב? מה הכי מעניין? מה הכי מטריד? מה הכי פחות ברור?

שימוש בהיגדים

היגד = משפט חד משמעי שניתן להסכים או לא להסכים עם הכתוב בו.

שימוש בהיגדים משמש כפתיח לשיחה בסוגיות חברתיות וערכיות שנויות במחלוקת ובנושאים הנמצאים על סדר היום הציבורי. מתודה זו מאפשרת חשיפה למגוון דעות, מעודדת את המשתתפים לבחון דעות אלה ולגבש עמדות (של היחיד ושל הקבוצה) בנושא הנדון. מומלץ להביא היגדים מתוך דבריהם של הוגי דעות, מן המקורות, מן העיתונות וכדומה.

יתרונה של מתודה זו ביכולתה להקיף בו זמנית כמה היבטים של הנושא הנדון. הפעילות מאפשרת לכל משתתף לנקוט עמדה אישית ביחס לכל היגד ולאחר מכן לבחון את עמדתו ביחס לעמדותיהם של חבריו. חברי הקבוצה נדרשים לנמק את בחירתם ולבסס תוך חשיבה ביקורתית. החשיפה למגוון הדיעות, מפתחת ומעודדת סובלנות וכבוד לעמדות של אחרים.

ועוד על שימוש בהיגדים

לחונך/ת - להכין דף היגדים (10-5 היגדים) בנושא שעליו מעוניינים לשוחח עם התלמידים.

תרגיל ההיגדים מתאים לקבוצה ופחות לשיחות פרטניות.

להכין מראש 2 – 3 שאלות לכל היגד לצורך השיחה על ההיגדים שיבחרו.

מומלץ לשים לב שיש נושאים שבהם חשוב שאחד ההיגדים יהיה: לא מעניין אותי הבעיה של

זהו היגד חשוב, שנועד לתת לתלמיד שיבחר בהיגד זה, לגיטימציה למחשבה הראשונית שלו, גם אם

המניע שלו הוא, שאינו מעוניין להתעמק בסוגיה, ולכן בוחר בהיגד זה. חשוב לא להיות שיפוטיים,

אבל צריך לשאול: מי עוד חושב כמוך? למי צריך להיות אכפת? מה יקרה אם לאף אחד לא יהיה

אכפת? אלה שאלות שמכוונות לבירור ה"מחיר" של העמדה.

הנושאים להיגדים יכולים להתבסס על תכנים מתוך תחומי הדעת. לדוגמא: איכות הסביבה – שימור מול פיתוח, דמוקרטיה,

דילמות ביצירות ספרות או תנ"ך, או נושאים חברתיים. לדוגמא: תכניות ריאליטי בטלביזיה, עזרה למדינה זרה בעת אסון....

דוגמא להיגדים בנושא: תכניות הריאליטי בטלביזיה:

אנשים נמשכים למסך הטלביזיה כמהופנטים. יש להם יצר מציצנות. הם נהנים לראות מריבות, רכילות, וחולשות של המשתתפים.

אני מודעת לזה שתכנית ריאליטי שמה דגש על מראה החיצוני, על עמדות קיצוניות של המשתתפים, על תחמנות ומניפולציות. זה מה שעושה את התכנית למעניינת ומושכת.

הטלביזיה לא נועדה לחנך. תכניות הריאליטי הן תכניות בידור, וככה צריך להתייחס אליהן.

לתכניות קוראים ריאליטי (תכניות מציאות), אך בפועל הן יוצרות מציאות חדשה, מבויימת ומניפולטיבית, שהקשר בינה לבין החיים האמיתיים הינו מקרי בהחלט.

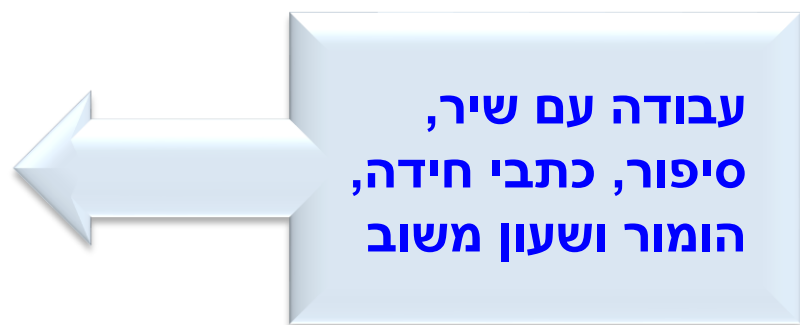
הצפייה בתכניות הריאליטי גורמת לי, להרגיש טוב עם עצמי. אני מוכשר ושווה יותר מרוב הדמויות שרואים על המסך.

ניסוח אמירה אישית של תלמיד/ה

יש לי מה לומר בנושא:

?	,	!	■
סימן שאלה	פסיק	סימן קריאה	נקודה

1. על החונך/ת לבחור נושא לשיחה.
2. התלמיד/ה בוחר/ת סימן אחד ורושמ/ת משפט המבטא את עמדתו/ה בנושא.
3. השיחה בין החונך/ת לתלמיד/ה תתבסס על המשפט שנאמר.

עבודה עם שיר,
סיפור, כתבי חידה,
הומור ושעון משוב

אפשרויות לעבודה עם טקסט של שיר:

אפשרות לעבודה עם שיר:

נותנים לתלמידים את
השיר ללא "הבית" האחרון
ומבקשים מהם להמשיך
ולהוסיף "בית" לשיר.

אפשרות לעבודה עם שיר:

להקריא את השיר כפי שהוא
במקור ולבקש מהתלמיד
רשום את האסוציאציות
שהוא מעורר.

אפשרות לעבודה עם שיר:

לבנות דיאלוג בין דמויות או
חפצים המוזכרים בשיר.

אפשרות לעבודה עם שיר:

להקריא את השיר ולבקש
מכל תלמיד להכין סולם של
צבעים המבטא את
התחושות שהשיר מעורר
בכל אחד מחלקיו

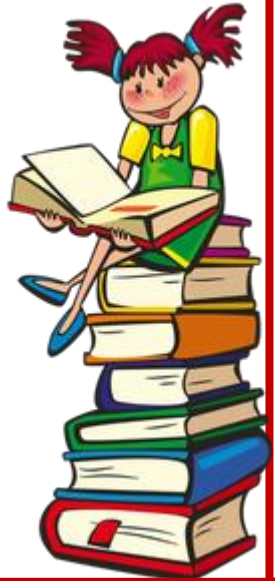
אפשרות לעבודה עם שיר:

לרשום מס' מילים משמעותיות
מתוך השיר ולדון במשמעותם,
בהקשר לשיר.

אפשרות לעבודה עם שיר:

לאחר קריאת השיר, התלמיד
יחשוב איזה סוג של
מנגינה/קצב היה מתאים
לשיר (בהתאם לפרשנות
האישית).

אפשרויות לעבודה עם סיפור

- משחק תפקידים: סצינה נבחרת מתוך הסיפור
- "סיפור מפורק": מחלקים את הסיפור לחלקים נפרדים ומחברים מחדש (מחייב קריאה מעמיקה)
- עושים מהפך: החכם לטיפש, הרשע לצדיק, הנוכל לאיש ישר והנסיכה לפשוטת העם
- כותבים סוף חדש: משנים את סוף הסיפור או כותבים סוף לסיפור
- שיכתוב מחדש של הסיפור: לסגנון הומוריסטי, חינוכי, בלשי, רומנטי, תנכי וכד'

שימוש בחידה לפתיחת מפגש

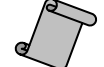
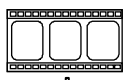
דוגמא לפתיח של מפגש:
השימוש בחידה מקרב בין החונך/ת לתלמיד/ים ויוצר מיד אוירה נעימה ורצון להמשיך המפגש.

מה אף פעם לא שואל שאלות,
אבל תמיד עונים לו?

פתרון:
פעמון הדלת

דוגמא לחידה: כתב סתרים לפתיחת שיחה

	מ			א
	ם			ב
	נ			ג
	ס			ד
	ע			ה
	פ			ו
	צ			ז
	ק			ח
	ר			ט
	ש			י
	ת			כ
				ל

חידה:

הפתרון:

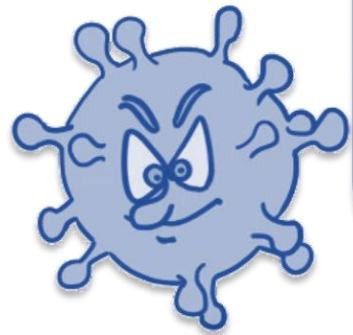
אני רוצה להצליח

שימוש בהומור לפתיחת מפגש

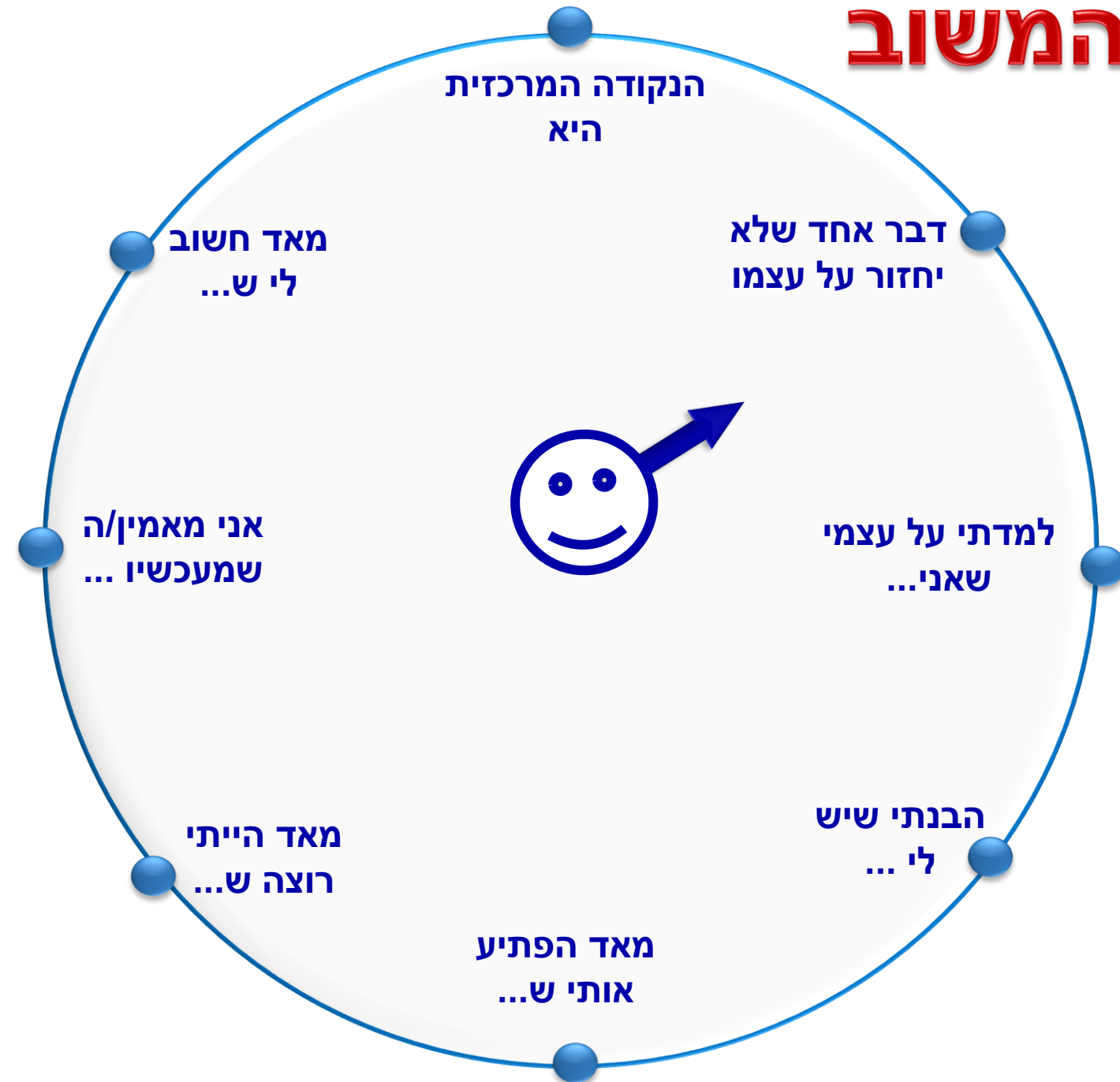
השימוש בבדיחה מקרב בין החונך/ת לתלמיד/ים ויוצר אוירה נעימה, סקרנות ורצון להמשיך.
דוגמא לפתיח של מפגש:

אני חושבת שהקורונה באה
ללמד את כולנו שיעור חשוב על החיים,
אבל למי יש כוח לעוד שיעור (מקוון)?

שעון המשוב

שעון המשוב יכול לסייע
בשיחה עם תלמיד/ה
לאחר פעילות, התנסות,
אירוע, פגישה טעונה,
קבלת מבחן ועוד.
המשפטים בשעון צריכים
להיות מותאמים לנושא.